

Üdvözllet a hazatérőknek!

Sok szeretettel köszöntök minden olvasót, különös tisztelettel a hazatért elszármazókat. Egy faluközösségnek illik számon tartania a belőle kiszakadt, elszármazott polgárait. Erősítenie kell azt a vékony lelki szálát, ami mindenkit összeköt szülőfalujával.

Az elmúlt 50-60 év, amelyre a meghívók visszanyúltak, egy nagyon nehéz és viharos időszaka volt Magyarországnak és Faddnak is. A fasizmus és kommunizmus, illetve az 1956-os forradalom idején sokaknak az életben maradást jelentette szülőfaluja, illetve hazája elhagyása. Reméljük, az idő illetve a mai nap feledteti velük a szörnyű tragédiákat, segít a sebek begyógyításában.

A később, talán szerencsésebb csillagzat alatt születettek már más okból hagytak itt bennünket. Az ő elvesztésük talán nem fáj annyira, hiszen a szerelem, a szerető társ megtalálása, a jobb megélhetés, karrier, mind rettentően fontos dolgok életünkben. Amikor szülőként, barátként, szomszédként intettünk búcsút nekik, reméltük, hogy időnként visszatérnek hozzánk.

Fadd mostani polgárai úgy gondolták, hogy ezt a látogatást szervezetté kell tenni, mert a hazalátogatás, az otthoniakkal való találkozás csak az egyik cél. A másik, hogy az elszármazottak egymással találkozzanak. Ebből az eseményből hagyományt szeretnénk teremteni. Felébreszteni, ébren tartani és megerősíteni a kötődést szeretett szülőfalunk iránt.

Fadd 2004-ben ünnepelte 1000 éves fennállását. Elődeink jó munkát végeztek, erős alapokat hagytak ránk. Nekünk, a mai nemzedékeknek kötelességünk folytatni a munkát, szépíteni, gyarapítani Faddot. A település központjának arculata, mint látják, jelentős változáson megy át, megszépül, városiasodik. Ezt az idők folyamán szeretnénk az

egész településre kiterjeszteni. Készülünk közoktatási intézményeink megújítására, folyamatban van katolikus templomunk felújítása. A tetőszerkezetet és a borítást már sikerült kicserélni, a torony-borítás cseréje, a vakolás, festés még hátra van. Reményeink szerint ez év szeptember végén – ha addigra az anyagi fedezet rendelkezésre áll – a munkák megkezdődhetnek. Ezzel a faluközpont megújulása teljessé válna.

Kérem Önöket, vegyenek részt a katolikus templomban a szentmisén és a délutáni kulturális programokon. Látogassák meg hajdani iskoláikat, nézzék meg a művelődési házban a kiállításokat. Keressék meg a rég nem látott barátokat, egykori szerelmeket, idézzék fel a régi csínyeket, történeteket.

Én hiszem azt, hogy este, mire a Bartal-kertben az asztaloknál a gyertyák csonkig égnek, minden hazalátogató úgy érzi, hogy megérte az utazás, a faddiak kedves, vendégszerető emberek, és elviszik jó hírünket a világba.

Kívánok Önöknek jó szórakozást a mai napon, érezzék jól magukat és érezzék a faddiak szeretetét, megbecsülését.

Fülöp János
polgármester

Közérdekű információ

Az emeletes iskola (Mátyás király u. 4.)

nyitva: 9-től 20 óráig

Az újiskola (Váci u. 1.)

nyitva: 9-től 18 óráig

A művelődési ház nyitva a rendezvények ideje alatt.

A templom napja és az elszármazottak találkozójának a programja

Csillag Orsolya: Önarckép

Közös ünnepünk előestéjén **szeptember 8-án (szombaton)**
18 órakor Csillag Orsolya kiállítása a református templomban

Megnyitja: Rábai Cecília esztéta
Közreműködik: Dohóczki Annamária, Schmelcz Györgyi és Schmelcz Nóra

A templom nyitva, a kiállítás vasárnap is megtekinthető.

2007. szeptember 9. (vasárnap)

9 óra **TÉRZENE** a római katolikus templom előtt

Közreműködik:

Fusz János Zeneiskola fúvózenekara, Tolna
Harsonák: Horváth János és Ruppert Ákos

9.30 **MEGNYITÓ** a Szentháromság szobornál
dr. Csehák Judit miniszterasszony és
Fülöp János polgármester üdvözlő szavai

10 óra **SZENTMISE** a római katolikus templomban

Papi szolgálat: Bagi Sándor esperes és
Papp Barnabás baptista lelkész

Főcelebráns: Bartha Zsolt újmisési paksi
segédlelkész

Közreműködik:

- a faddi Boróka Ének és Néptánc Egyesület énekkara
- Szuprics Edit Schubert: Ave Maria című dalát énekli
- Mosonyi Gyula hitvallása a szülőföldről, Faddról
- Tóth Mária Reményik Sándor: Templom és iskola című versét mondja el
- Baptista testvérek énekelnek: Horváth Ágnes, Horváth János, Tóth Lajosné Horváth Éva és Papp Barnabás
- Dr. Dobos István - az elszármazók üzenete
A szentmise után a templomban **AGAPE**
(szeretet-lakoma).

Egész nap halkan szól a zene a római katolikus templomban, amely e napon látogatható.

További programok 9-én (vasárnap)

10 órától Fogatokkal sétakocsikázás Faddon

10 órától Nosztalgia-kompozás

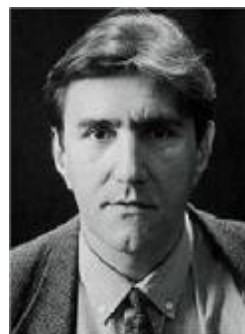
9-20-ig Faddon élő és Faddról elszármazott alkotók kiállítása a művelődési házban

13-16-ig Gáti Mariann Meseházának megtekintése

10 óra **ISTENTI SZTELET** a református templomban

12 óra **EBÉD** a Bartal-kertben, utána
osztály- vagy évfolyamtalálkozók az iskolákban

14 óra **ISTENTI SZTELET** a baptista imaházban

16 órakor
**EPERJES
KÁROLY**

színművész jótékonysági előadása
a római katolikus templomban

(Támogatójegy, ami egyben
belépőjegy is: 1000,- Ft)

17 óra **Aerobic; Moderntánc; Karate; Néptánc;**
Hastánc bemutató a Bartal-kertben

18 óra **Bogyiszlói Hagyományőrző Egyesület** műsora

*A Hagyományőrző Egyesület műsora után:
gyertyafényes beszélgetés zene mellett,
virradatig*

Közben: 22 órakor

Tűzijáték!

Egész nap látogatható az Ódry Galéria

13 órakor Benedeczky István könyvajánlója

A nap folyamán több helyen megvásárolható Samay
László Faddról szóló könyve

12 órától Bor- és süteménykóstoló

2007. augusztus 19. – Falunap Faddon

Horgászversenyyel kezdődött a nap. Reggel 6 órakor 23-an vettek részt a sorsoláson. Az időjárás kedvezett a horgászoknak, hogy a fogási eredménnyel mennyire voltak elégedettek, az legyen az ő titkuk.

9 órakor indult Domboriból a ladikverseny mezőnye. Most kisebb volt az érdeklődés, mint az előzőekben, de így is mindhárom kategóriában hirdettek győztest.

Soha ennyien nem vettek még részt a Falunapi Főzőversenyen, ami idén is 9 órakor kezdődött. 24 csapat nevezett be, de nem volt ritka, hogy egy-egy nagy bográcsban 50-60 ember számára készült az ebéd. Így körül-belül 500-an fogyasztották el jó étvággyal a zsűri által is jónak ítélt ételeket.

10 órától a színpadon Buci Bohóc szórakoztatta a nagyjérdemű közönséget, kicsiket és nagyokat egyaránt. Különböző tréfás vetélkedőkkel vonta be az unokákat és a nagymamákat a közös játékba.

Fél 11-kor a tűzoltóautó szirénázása jelezte, hogy készülődhetnek a habpartyra a gyerekek. Előtte azonban lehetőség volt arra is, hogy kívül-belül megszemléljék az autót a tolnai tűzoltó bácsikkal. A ragyogó napsütésben nem kellett megfázástól félni a kicsiket, persze az előrelátóak törölközővel, váltóruhával érkeztek.

A délutáni programot a faddi Boróka Ének- és Néptánc Egyesület táncosainak és vendégeiknek, a szlovákiai Bart település táncosainak a műsora nyitotta meg. A hálás közönség nagy tapsal köszönte meg a fergeteges táncokat.

3 órakor Galambos Lilla és vendége, Bozsó József operett-összeállításával kápráztatott el bennünket. Az ifjú művésznő csodálatos hangjával, megjelenésével, az ismerős dallamokkal belopta magát a faddi közönség szívébe.

Galambos Lilla, akinek dédnagymamája, nagymamája faddi, nagy örömmel vállalta el a fellépést, és ha lehetőség lesz rá, szívesen eljön ismét, annál is inkább, mert most nagyon kellett sietnie, nem volt ideje körülnézni sem.

4 órakor Szent István királyra emlékezett Gróf Bence, Kőrösi Anita, Márkus Gergely és Szűcs Réka, majd Fülöp János polgármester rövid ünnepi beszéde következett.

Utána a sokszoros veradókat köszöntötték oklevéllel, emlékplakettel és egy-egy apró ajándékkal, ezt követte a délelőtti versenyek eredményhirdetése és díjátadása.

Öt órakor Berta Alexandrát és a Vetővirág citerazenekart hallhattuk, utánuk a faddi Amazon aerobik táncscsoport mutatkozott be a szabadtéri színpadon. Ismét műfajváltás következett, a csámpai Country Club táncosai újdonsággal szolgáltak. Sokak számára teljesen ismeretlen volt a nevük, de a fellépésük után a vélemény egyöntetű: meghívhatjuk őket máskor is! A falunap programját nosztalgia zene zárta: nagy sikere volt Ruppert Ákosnak és ifjú partnerének, Koós Boglárkának. A közönség nem akarta őket leengedni a színpadról, Ákosék is szívesen énekeltek volna még, de a Falunap programját csak sötétedésig terveztük. Nagyon hirtelen besötétedett, világítással nem készültünk. Hosszú évek tapasztalata, hogy az esti bálra nincs, nem volt igény, ezért idén már nem is terveztük. Lehet, hogy a jövőre nézve ezt át kell gondolnunk? Annak ellenére, hogy nagyon hirtelen véget vetettünk a zenének, a bulinak, a visszhangok alapján az szűrhető le, hogy aki részt vett a programokon, jól érezte magát. A hangulatos helyszín, a ragyogó időjárás, a pergő műsor, minden adott volt ehhez.

És még valami, ami nagyon fontos. Köszönetet mondunk a BA-TU Kft-nek, amely anyagi támogatásával lehetővé tette, hogy a Faddi Falunap ilyen színvonalas, gazdag legyen.

Természetesen köszönet mindenkinek, aki munkájával, természetbeni hozzájárulással (ajándéktárgy, bor stb.) szponzorálta Falunapot.

A katolikus templom felújítását adományaikkal támogatták

(2007. szeptember 1-jéig)

Abonyi Lajosné	Dohóczki József	Horváth Jánosné	Molnár József	Samai Gábor
Acsádi Attila	Dömény Lajos	Horváth Sándorné	Molnár Károlyné	Samai Józsefné
Acsádi Józsefné	Dömötör Károlyné	Horváth-Lang Gábor	Molnárné Totola	Samai Józsefné
Acsádi Sándorné	Dr. Antus Sándor	Horváthné Bitter	Magdolna	Schiffler Györgyné
Antus Antal és felesége	professzor	Magdolna	Morvai Jánosné	Schusztér Györgyné
Antus Mihály	Dr. Dobos István	Hostyánszki József	Müller Attila és felesége	Schusztér Vilmos
Antusné Bari Julianna	Dr. Hajdinak Péter	Illés Sándorné	Nagy Sándor	Simon Ferenc
Aradi Imre	Dr. Karsay Gábor	Jaksa Ferenc	Németh István	Simon Jánosné
Aradi László	Dr. Katona Tamás	Jelencsik Péter Pál	Németh Istvánné	Simon Józsefné
Aradi Mihályné	János	Joó Mária	Nyárai István	Simon Sándor
Asztalos Lajos	Dr. Tóth Tamás	Joóné Lukács Margit	Nyárai Jánosné	Soós Lászlóné
Bácskai testvérek	Dr. Ulrich Hedvig	Kaiser Ferencné	Nyárai Jánosné	Soponyai Györgyné
Bálint László	Dr. Vadász Terézia	Kajári Andrásné	Nyigrényi József	Soponyai Mihály
Baptista Gyülekezet	Dunaszentgyörgyi	Kakas Gyula	Nyirati Csaba	Strasser József
Baranyai Györgyné	Egyházközség	Kákonyi György	Nyirati István és felesége	Sütő József
Baros Gézáné	Ezer Endréné	Kákonyi János	Nyirati Jánosné	Szabó Józsefné
Béda Lászlóné	Faddi Boróka Ének és Néptánc Egyesület	Kákonyi Jánosné	Nyirati Józsefné (özü.)	Szaksz Zoltánné
Bedekovityné Pál	Falusi Lászlóné	Kalányos Ignácné	Nyíró János és családja	Szalai Andrásné
Magdolna	Fanta Ferencné	Kapronczai Jánosné	Ódry Károly	Szalai Istvánné
Bencze Józsefné id.	Fehér Erzsébet	Károly János	Ódry Károly	Szalontai Józsefné
Bencze Józsefné	Fehér György	Katz Lajos	Oláh Istvánné	Szeitert Istvánné
Benedek Andrásné	Fehér Györgyné	Kertész Józsefné	Olasz Gyula	Szekszárd-Paksi
Berki István	Fehér Imréné	Kertész Katalin	Orbán Józsefné	Vizgazdálkodási Kft.
Berta Ferencné	Fehér István	Kertész László	Orgován Vendelné	Szemelácz István
Bertha Kálmán	Fehér István	Keserő Erzsébet	Ókrös Sándorné	Szentprónai Lászlóné
Beszterczán Ágota	Fehér Istvánné	Keserő Józsefné	Pacskó András id.	Szepesi Sándor
Bihari család	Fehér Jánosné	Kiszli Józsefné	Pacskó Andrásné	Szerezla Lajosné
Biliczky Rezsóné	Fehér Jánosné	Kochné-Balogné	Palcsó Gábor	Szeri Mihályné
Bitay Éva és családja	Fekete György	Koczándi Jánosné	Palcsó József	Szőr Ilona
Bitter Györgyné	Fenyvesi Józsefné	Koleszár Istvánné (özü.)	Pánczél János	Szuprics Ferencné
Bitter István	Főnix József	Kolmann István	Papp Andrásné	Szuprics Vendel
Bitter János	Fülöp János	Komáromi Istvánné	Pasinszki Mihályné	Szücs Ferenc
Bitter János ifj	Gangl János	Kovács Jánosné	Pasinszky Istvánné	Szücs Gábor
Bitter József	Gaszler Mihály	Kovács Katalin	Pekár Erzsébet és Kornél	Szücs Jánosné
Bogárdi János	Gaszterné Joó Eszter	Kovalcsik Antalné	Percsi József és családja	Szücs Józsefné özü
Borda Istvánné	Geősel Ferenc	Kozma István	Péter Gyula és édesanyja	Takács Istvánné
Borda József	Gubatovics Gyula	Krebsz György	Petróczi Lászlóné	Takátsné Bertalan
Boskó Andrásné	Gutay László János	Kuperczko Andrásné	Ponekker Gyula	Anikó
Búzásné Tanács Mónika	Gutay Julianna	Lantos Jánosné	Prokesch Edit	Tanács Géza
Bütös Zoltán	Gyimóthi Kálmánné	László Istvánné	Prokesch Károlyné	Tiringer Mihályné
Czell Károly	Gyimóthi Kálmán	Lerch és Társa	Puskás Ágnes	Tóth Ferenc
Csehák Istvánné	Hága Antal	Lutz István	Rábóczki István	Tóth Ferenc
Csizmadia János	Halmos Zoltánné	Magyar Ferencné	Rábóczki Jánosné	Tóth János
Csonka Lászlóné (özü.)	Hamar Istvánné	Márki Jánosné	Rác Jánosné	Tüdő Tibor
Csöndes Jánosné	Haraszi András	Márkus Istvánné és Dr. Tamás Attiláné	Ragóné Gáti Mariann	Váczi Jánosné
Csöndes Józsefné	Harmath Györgyné	Márkus Jánosné	Récsei József	Vadász Jánosné
Deme Bertalan	Heronyányi Istvánné	Marosi Gábor	Récsei József és Nyigrényi Ilona	Varga család
Diabetes Center	Heronyányi János	Mátéka Zoltánné	Rígó Józsefné	Varga Jánosné
Dobos Ferencné	Himmel Mihály	Matus József	Rozgonyi Miklós	Varga Vendelné
Dohóczki András	Himmel Mihályné	Merfelsz László	Ruppert Józsefné	Varjú István
Dohóczki János	Himmelné Dr.	Merfelsz Pálné	Samai Andrásné	Vas János
Dohóczki Jánosné	Ókrös Magdolna	Mező János		Végső Sándorné
	Honti Csaba	Miskolczi Józsefné		Vida József
	Horváth Jánosné	Molnár Jánosné		Volent János
				Vörös Lajosné
				Wiedemann Sándor

Kiadó: Fadd Nagyközség Önkormányzata
Szerkesztőség címe: Művelődési Ház
Szerkesztője: Fülöp Jánosné Zerkó Mária
Nyomás: Böcz Nyomda

Felelős kiadója: Fülöp János polgármester
7133 Fadd, Béke u. 1. Tel.: (74) 447-460
E-mail: postmaster@muvhazfadd.axelero.net
Szekszárd, Martos F. u. 8. Tel.: 74/417-430

FADD HISTÓRI AKÖNYVÉNEK BEJEGYZÉSEI

Nagyközség Önkormányzatának Képviselőtestülete elhatározza, hogy a település 1000 éves fennállása alkalmából megnyitja FADD HISTÓRI AKÖNYVÉT.

A Históriakönyvbe különösen az alábbiakat kell bejegyezni:

- az önkormányzat tisztségviselőinek neve,
- a települési képviselők neve,
- a kisebbségi képviselők neve,
- a településen működő civil szervezetek,
- a „Faddért” kitüntető díjban részesültek / részesülők neve, rövid életrajza, érdemeinek rövid leírása,
- a „Fadd Díszpolgára” kitüntető cím birtokosainak neve, rövid életrajza, érdemeinek rövid leírása,
- a település történetének, fontosabb eseményeinek időpontja, leírása.

Fadd Nagyközség Önkormányzatának Képviselőtestülete
A 7/2004. (IV. 15.) számú rendelete alapján:

Göncz Árpád
részére

Fadd Díszpolgára

kitüntető címet adományozza

Göncz Árpád 1922. február 10-én született Budapesten. Diplomát szerzett a Pázmány Péter Tudományegyetem jogi karán, 1965-től szabadfoglalkozású író, műfordító. Az Emberi Jogok Ligája budapesti tagozatának ügyvezetője, 1989-től 1990-ig az Írószövetség elnöke, majd országgyűlési képviselő, 1990. augusztusától 2000. augusztusáig a Magyar Köztársaság Elnöke. Emberi magatartása, hazaszeretete példaként áll előttünk.

Göncz Árpád bejegyzése a Históriakönyvbe:

„Isten áldását kérem Fadd újabb ezer esztendejére!
Szeretettel, barátsággal

Göncz Árpád”

Fadd Nagyközség Önkormányzatának Képviselőtestülete
A 7/2004. (IV. 15.) számú rendelete alapján:

Habsburg Ottó
részére

Fadd Díszpolgára

kitüntető címet adományozza

Habsburg Ottó az alsó-Ausztriai Reichneuban született 1912. november 20-án, az Osztrák-Magyar Monarchia utolsó trónörököse. 1954-ben a Páneurópai Unió alelnöke, 1973-tól elnöke lett. 1989-től az Európai Parlament magyar ügyekkel foglalkozó küldöttségét vezette. Szószólója az egységes Európa gondolatának és a magyar EU-csatlakozásnak. Emberi magatartása, hazaszeretete példaként áll előttünk.

Habsburg Ottó bejegyzése a Históriakönyvbe:

„Az ezeréves Fadd községnek az Európai Unió keretében sok sikert kívánok – Isten áldja!

Habsburg Ottó

2004. aug. 21.”

2004-ben

Az Önkormányzat tisztségviselői:

Kocsner Antal polgármester
Antus Antal alpolgármester
Dr. Sátor Vera mb. jegyző

A képviselő-testület tagjai:

Antus Antal
Ádám Imréné
Bencze Józsefné
Benis Brigitta

Bényi András
Deme Bertalan
Fenyvesi János
Fodor József
Fülöp János
Kocsner Antal
Márkus György
Németh Magdolna
Tóth Ferenc

*A Faddi Roma Kisebbségi
Önkormányzat tagjai:*

Berger Attila
Bogdán József
Bolgár Sándor
Neubauer Zoltán
Novák Zoltán

Civil szervezetek:

Faddi Boróka Ének és Néptánc Egyesület; Faddi Gyermekéért Alapítvány; Faddi Horgász Egyesület; Faddi Nyugdíjas Érdekszövetség; Faddi Önkéntes Tűzoltó Egyesület; Faddi Sportegyesület; Polgárőr Egyesület Fadd

„Fadd Nagyközségért” kitüntető díjban részesült 1998. évben példamutató életpályájáért,
egy életen át tartó tanítás és tanulás elismeréseként Dr. Vadász Terézia

Faddon született 1922-ben. Hajadon, családjának testvérét, annak 2 gyermekét és unokáit, valamint tanítványait tekinti. Általános iskolai tanító diplomát 1942-ben, szaktanítóit 1950-ben, szaktanárit (magyar-történelem) 1953-ban szerzett. 1972-ben az ELTE Bölcsészettudományi karán „Summa Cum Laude” fokozattal doktorált, majd pedagógia szakos előadói végzettséget szerzett. 2004-ben ember- erkölcs és vallásismeret szakon diplomázott. 1941-45 között a herceg Eszterházy családnál házitánító és nevelői munkát végzett. 1945-től nyugdíjazásáig a faddi általános iskolában tanított, több éven keresztül igazgatóhelyettese volt. 2001-ben a millenniumi ünnepségen zászlóanyának kérték fel. Az ELTE Tanítói és Óvóképző Főiskolai Karán gyémántoklevéllel tüntették ki. A Magyar Pedagógiai Társaság Tolna Megyei Tagozatának indulásától kezdve fennállásáig titkára. Hobbija a munka, tanulni és tanítani, amíg az egészsége lehetővé teszi.

FADD HISTÓRI AKÖNYVÉNEK BEJEGYZÉSEI

„Fadd Nagyközségért” kitüntető díjban részesült 1999. évben a faluért, a közösségért, a gyermekekért végzett munkájáért **Soponyai Mihályné**

Szekszárdon született 1955-ben. Férje Soponyai Mihály tanár. Két gyermeke van. Kecskeméten óvónői, a Bárczi Gusztáv Gyógypedagógiai Tanárképző Főiskolán gyógypedagógusi diplomát szerzett. 1969-78-ig a Tolnai Selyemgyárban dolgozott. 1978-tól Faddon először óvónő, majd gyógypedagógus. Az Úttörőszövetség, a szakszervezet, a Vöröskereszt, a rendőrség ismerte el munkáját, több kitüntetés birtokosa. Pedagógiai munkásságát is sokféle díjjal jutalmazták. Széleskörű közéleti tevékenységet végez fiatalok és felnőttek körében. Hobbija a munkája.

„Fadd Nagyközségért” kitüntető díjban részesült 2000. évben a településért végzett tevékenységéért, munkahely teremtéséért, civil szervezetek, rendezvények támogatásáért **Palcsó József**

Abonyban született 1935. december 9-én, felesége Kákonyi Mária, egy gyermeke van. Érettségi után a Budapesti Műszaki Egyetemen okleveles gépészmérnöki diplomát szerzett. 1957-től a faddi Lenin Tsz-ben dolgozott műszaki vezetőként. Ezután a Herbária főmérnöke 17 éven keresztül. 1993 óta vezeti a Solio, a Dejó és az Egyedi Gépeket Tervező- Gyártó Kft.-t. Kiváló szakmai újítói és feltalálói munkásságát kitüntetésekkel díjazták. Fadd nagyközségben számos cikluson át tanácsstagként, később önkormányzati képviselőként tevékenykedett. Hobbija a munkája.

„Fadd Nagyközségért” kitüntető díjban részesült 2000. évben a község kulturális, társadalmi életében kimagaslóan aktív tevékenységéért **Schiffler Györgyné**

Tevelen született 1939. okt. 12-én. 1995 óta özvegy. Férje Schiffler György pedagógus volt, egy gyermekük született. 1958-ban a tolnai gimnáziumban érettségizett, majd Dombóváron tanítói átképzésben részesült, képesítést Kaposváron 1960-ban kapott. 1958-ban Faddon, mint gyakorló tanító kezdte a pályáját, 1994-ben innen ment nyugdíjba. Szakmai, pedagógusi munkájáért többféle elismerésben részesült. 1995-től tagja a Boróka Ének és Néptánc Egyesületnek. 1998-tól a nyugdíjasok vezetője. Szabadidejében szívesen olvas, kézimunkázik és utazik.

„Fadd Nagyközségért” kitüntető díjban részesült 2003. évben a településért végzett kiemelkedő közéleti tevékenységéért, a rendezvények színvonalas lebonyolításáért **Hirmann Béla**

Faddon született 1942. július 9-én. Felesége Lejcs Katalin, 2 gyermeke van. Textilipari technikumot végzett, valamint az Államigazgatási Főiskola Speciális Tagozatán tanult. Dolgozott az MVS. Tolnai gyárában, gyártmányfejlesztő technológusként, Faddon tanácselnökként, a Dombori Gondnokság vezetőjeként nyugdíjazásáig. Közéleti és szakmai munkáját több kitüntetéssel, érdeméremmel ismerték el. A Faddi Önkéntes Tűzoltó Egyesület elnöke. Hobbija ingyencételek főzése, felkutatása, olvasás, közéleti tevékenység.

„Fadd Nagyközségért” kitüntető díjban részesült 2004. évben a község biztonságáért végzett színvonalas, önzetlen áldozatkész munkájáért **Pánczél Tibor**

Szekszárdon született 1961. május 25-én. Felesége Csöndes Magdolna tanár, 2 gyermeke van. Hivatásos gépkocsiveető és autószerelő. Sofőrként a Volánnál, a faddi Lenin Tsz-ben, a söriparnál, a kórháznál dolgozott. Jelenleg mezőgazdasági egyéni vállalkozó. Több évtizede önkéntes tűzoltó. Alapító tagja, majd titkára a faddi Polgárőr Egyesületnek. Hobbija a vadászat, horgászat.

2004-ben történt...

Fadd fennállásának 1000 éves évfordulóját 2004. augusztus 20-22. között színvonalas rendezvénysorozattal ünnepelte meg. Ennek keretében az augusztus 21-én megtartott ünnepi testületi ülésen Grosshartau (Németország), Gyergyóalfalu (Erdély) és Fadd Testvértelepülési Megállapodást írt alá.

2004. október 17-én a faddi izraelita temetőben a Holocaust 60. évfordulója alkalmából Boros Andor adományából készült emlékmű felavatására került sor.

„Akikre büszkék vagyunk”

2004-ben kimagasló teljesítményükért „Fadd emléklakett” elismerést kapott

- Bali Anita, Bali Csaba, Kákonyi Ibolya, Pánczél Gabriella – Sztárai díjas középiskolások
- Bogárdi Mónika, Márkus Vanda – általános iskolai tanulók
- Sipos Mihály, Sipos Mihályné nyugdíjasok

FADD HISTÓRIAKÖNYVÉNEK BEJEGYZÉSEI

Fadd története

Kevés olyan település van a Kárpát-medencében, amelynek az eredete az államalapításig, vagy esetleg még korábbi időszakig nyúlik vissza. Főleg akkor komoly teljesítmény ez, ha jelentős kereskedelmi vagy egyéb útvonal vezet keresztül a térségen, nem nagyváros, nem királyi, hercegi, főúri központ, közigazgatási székhely, hanem egy dunántúli kis falu.

Fadd nagyközség két földrajzi tájegység, a Mezőföld és a Sárköz találkozásánál fekszik, félúton Szekszárd és Paks között, a faddi holt-Duna partján. A Duna fő ága a XIX. század nagy folyamszabályozása folytán került távolabb, mintegy 5 kilométerre a falutól. A környéken hasznosítható ásványkincsek, energiaszolgáltató anyagok nincsenek. Kavics, sóder, homok, agyag jelentős mennyiségben található, de ez csak a helyi és a szűkebb környék igényeit elégítette ki. Kezdetből fogva a mezőgazdaság jelentette a legfontosabb megélhetési forrást, amihez minden adottság megvolt. A talaj humuszos lösz, a napsütéses órák száma megközelíti a 2000 órát, a csapadék 650-700 mm évente. A Duna ártere ma a holt-Duna ág, amelynek hossza 8,5 km, kiegészítette a mezőgazdasági tevékenységet. A halászat, nádvátság, állattenyésztés, gabonatermelés, egyszóval a „foki gazdálkodás” biztos jövedelmet jelentett a lakosság számára.

A kedvező földrajzi környezet miatt a térség már az ősidők óta lakott terület. Kelták, avarok, majd rómaiak éltek itt az ókorban. Erre húzódott az Aquincum-Mursa hadiút, amelynek egy útjelző követ a község közelében találták meg és légi felvételeken nyomai még ma is láthatók. A honfoglalás után a Megyer törzs szállásterületéhez tartozott és Árpád fiainak kezében volt. A községet először írásos források a XI. században említik. A Veszprémvölgyi apátság 1003-as, illetve a Tihanyi apátság 1055-ös alapítólevelében szerepel Patadi néven. A tatárjárás pusztítását viszonylag gyorsan kiheverti, a XV. század közepén már mezőváros. 1470-ben a népesség 400-500 fő lehetett, akik főleg szőlőműveléssel, halászáttal, némi gabonatermeléssel és állattenyésztéssel foglalkoztak, amit lényegesen a török hódítás sem változtatott meg.

A középkori Fadd a magyarországi török uralmat fölszámoló „fölszabadító” háborúban elpusztult. A XVII. század elején tolnai reformátusok költöztek a településre, akiknek már faddi utódai 1787-ben felépítették a most is látható templomot. 1727-től felvidéki szlovákok érkeztek, szervezett formában, gróf Mercy Claudius császári fővezér kezdeményezésére. A szlovákok hamar elmagyarosodtak, de katolikus vallásukat megtartották. A Ratio Educationis nyomán megindult a szervezett, kötelező népoktatás.

Az újjáépítéssel párhuzamosan jelentős változások következtek be a gazdaságban és a birtokviszonyokban. Olyan nagyhírű család, mint a Béri Balogh elvesztette birtokait és megjelentek a Festeticsek, Széchenyiek, Bartalok. A gazdaságban meghatározóvá vált a dohánytermelés, ami mesze földön híres lett. A dohányt nem csak termelték, hanem itt történt meg az elsődleges feldolgozása is, ami több száz embernek biztosított időszakos megélhetést. A Duna szabályozása nyomán megszűntek a rendszeres árvizek, a vasút biztosította a kapcsolatot a külvilággal. A lakosság száma némi hullámmal 4500-6000 fő körül állandósult. Ezzel a lélekszámmal a falu elérte felső határát, mert ipar híján a föld eltartó képessége többet nem engedett meg.

A XIX. végén, a XX. század elején fő vonalaiban kialakult a község központi része. A leégett katolikus templom helyére felépült egy új, 1864-ben. A területet 1864-ben feltöltötték, így mentesült e rendszeres árvizek alól. A községháza, a Bartal kastély -1922-, majd az általános iskola -1927- felépítésével létrejöttek azok az épületek, amelyek ma is meghatározzák a község arculatát.

A század eseményei alapján rengették meg az eddigi világot. A két világháború, a forradalom és az ellenforradalom -1919- során elveszett a férfitaláltság közel 20 százaléka 342 ember, s 1945-ben eltűnt az egész megszokott régi világ. A földosztás, a térszerűsítés, az államosítás és a gyors iparosítás nyomán átalakult az életmód. A mezőgazdaságból megélni nem tudók, vagy a kollektivizálást elfogadni nem tudók Budapesten, vagy a környező településeken ipari munkássá váltak. Általánossá vált főleg a fiatalok körében a kétlaki életmód. Az ingázók közül sokan később szülőfalujukat is véglegesen elhagyták. A település számára a hatvanas évek végétől a nyolcvanas évek elejéig tartó „hosszú évtized” a felemelkedés időszaka volt. A mezőgazdasági termelés némi iparral bővült, ami a háztáji gazdasággal együtt biztosította az idősebb generációk megélhetését. Megindult Domboriban és a Volent-öbölben az üdülőtelepek kiépítése, amelyek mára országos hírűvé váltak. Sokszínű kulturális élet zajlott, amelynek keretében a korszak szinte minden jelentős színművésze, írója megfordult a művelődési házban, amely 1961-ben közös összefogással épült fel.

Az 1990-es évek az újabb, immár a XX. század negyedik rendszerváltását eredményezték. A központi irányítást felváltotta az önkormányzatiság, a falu vezetése a lakosság által választott képviselők és a polgármester kezébe került. Az államalapítás ezeréves évfordulójára emlékezve merült fel a gondolat, hogy el kell készíteni a község monográfiáját. Az ezzel kapcsolatos kutatások során derült fény arra, hogy településünk már a Veszprémvölgyi alapítólevelében szerepel, így szintén ezer éves.

Az Önkormányzat 2003. őszén döntött arról, hogy e nevezetes eseményt nagyszabású ünnepsorozattal teszi emlékeztetővé, amelynek keretében megnyitásra került Fadd Nagyközség Históriakönyve, hogy méltó keretek között lehessen feljegyezni az újabb ezer év eseményeit.

FADD HISTÓRI AKÖNYVÉNEK BEJEGYZÉSEI

Faddi helyzetkép 2005-ben

Fadd belterülete 371 ha, külterülete 6382 ha.
Lakosainak száma 4533 fő.
312 munkanélkülit regisztráltak, amely 6,9%-os arányt jelent.
A falu utcáinak száma 39, a lakóépületeké 1564.
A vezetékes vízellátás 100%-os.
A kommunális szilárd hulladék szervezett gyűjtését és elszállítását a Vid-Már Kft. végzi. A hulladék szakszerű elhelyezése megoldott.
A szennyvízcsatorna hálózatra kapcsolt lakások száma: 1509.
Vezetékes gázzal ellátott lakások száma: 936.
A telefonhálózat kiépült.
A település úthálózata korszerű, öt utca kivételével valamennyi szilárd burkolatú. Gyalogosok számára mindenhol járda épült, ezek közül sok felújításra szorul.
Településünkön jelenleg 817 előfizetője van a Tarr Kft. által működtetett kábeltelevíziós rendszernek.

- A Polgármesteri Hivatalban a Titkársági-, Igazgatási-, Pénzügyi csoportban tizenhat köztisztviselő dolgozik. A közbiztonságért két körzeti megbízott felel. Az Idősek Otthonát a község önkormányzata működteti. Hét dolgozó végzi az idős rászorultak házi gondozását.
- A falu kulturális életének fő színtere a Művelődési Ház és a 23000 kötetes Könyvtár. Alaptevékenységükön kívül helyet biztosít a településen működő csoportoknak, kluboknak, szakköröknek. A falu rendszeresen megjelenő lapját, a „Faddi Hírek”-et itt szerkesztik.
- A település lakossága döntően római katolikus és református, kis számban baptista hívők is vannak. Az 1867-ben neogótikus stílusban épült katolikus templom műemlék jellegű épület. Az 1787-ben épült református templomot 2005-ben renoválták.
- Az óvodai ellátást két épületben biztosítják a százhatvenkilenc óvodás részére. Tizenkét óvodapedagógus és nyolc dajka segíti a kisgyermek fejlődését.
- Negyvenöt pedagógus tanítja, neveli a négyszáztizenhat általános iskolás gyermeket. Az iskola zavartalan működését három ügyviteli dolgozó, öt takarító, három karbantartó segíti. Az intézményhez tartozik a kilenc főt foglalkoztató napközi konyha.

Az iskola mellett 1992-ben épült a Sportcsarnok.

- A Tolna Megyei Gyermekotthonok Igazgatósága gyermekotthont és lakóotthont működtet a településen. A Rákóczi utcai gyermekotthonban nagy családi csoportban negyven, a Széchenyi utcában és az Új utcában levő lakóotthonban tizenegy-tizenegy gyermek él.
- Az egészségügyi alapellátásról két háziorvos, egy gyermekorvos, egy fogorvos, hat asszisztens gondoskodik. A falu betegeinek gyógyszerellátását a Kehely Patikában öt dolgozó biztosítja.
- A védőnői szolgálat két védőnője a várandós anyák, a 0-6 éves korú, valamint az iskolás korú gyermekek gondozását végzi.
- A Családsegítő és Gyermekegészségügyi Szolgálat két munkatársának feladata a mentálhigiénés ellátás, tanácsadás, a veszélyeztetett gyermekek segítése és a családgondozás.
- Az állatorvosi teendőket jelenleg egy állatorvos látja el.
- Nyolc jól képzett szakemberrel magas szintű pénzügyi szolgáltatást nyújt a Fadd és Vidéke Takarékszövetkezet.
- Falunkban postahivatal működik.
- Településünk mezőgazdasági adottságait helyi termelők hasznosítják.
- A Dunagro Szövetkezet búzát, kukoricát, napraforgót, a Venyige Szövetkezet málnát, ribizlit, szamócát termel.
- A családi- és magángazdálkodók gabonánövények, napraforgó és gyógynövények termesztésével foglalkoznak. A napraforgó feldolgozását helyben a SOLIO Ét- és Gyógyolajokat Gyártó-Értékesítő Kft. végzi. Magángazdaságokban kisüzemi állattenyésztéssel, elsősorban sertésenyésztéssel találkozhatunk. Nagyüzemi sertésenyésztés folyik a Duna-Hyb Kft.-nél.
- Jelentős az egyéni vállalkozók száma, akik közül legtöbben kereskedelmi- és szolgáltató tevékenységet végeznek.
- A kereskedelmi tevékenységet ellátó kisvállalkozók mellett a Coop Tolna Rt-nek nagy szerepe van.
- Nyolc mezőgazdasági, tizenhármas ipari jellegű gazdasági társaság 127 állandó munkahelyet biztosít. Emellett nagyarányú az alkalmi munkavállalók foglalkoztatása is.

2005-ben történt...

Május 27-én GÁTI MARIANN és RAGÓ KÁROLY otthonában, a Templom utca 13. alatt megnyílt községünk újabb idegenforgalmi nevezetessége, a Meseház. Az EU-támogatással létrehozott épületben az alkotó, Gáti Mariann sajátos (mese)világa látható.

Június 23-án Szentendrén, a Szabadtéri Néprajzi Múzeumban MÁDL FERENC államfő felavatta a Dél-Dunántúli Tájegységet, benne a FADDI LAKÓPORTÁT.

Az Új utca 9. szám alatti házat 1979-ben vette meg a múzeum Fülöp Jánostól. Az ünnepélyes átadásra Faddról népes küldöttség érkezett.

FADD HISTÓRI AKÖNYVÉNEK BEJEGYZÉSEI

KOCSNER ANTAL polgármester lemondása nyomán szükségessé váló időközi választást a Helyi Választási Bizottság 2005. november 13-ára tűzte ki.

Az új polgármester FÜLÖP JÁNOS 2005. november 17-én tette le a hivatali esküt és vette át megbízó levelét.

„Akikre büszkék vagyunk”

2005-ben elismerésben részesült a Gárdonyi Géza Óvoda és Általános Iskola tanulói közül:

Márkus Gergely 4.a,	Molnár Tamás 4.a,	Gász Balázs 4.b,	Patkós Daniella 4.b,
Szűcs Richárd 5.b,	Váradai Péter 6.a,	Fenyvesi Kitti 7.a,	Nagy Klaudia 7.a

A SZTÁRAI -DÍJAS I zsák Renáta

Civil szervezetek részéről:

PAPI K SÁNDOR (Boróka Ének- és Néptánc Egyesület), GANGL JÁNOSNÉ (Faddi Nyugdíjasok Érdekszövetsége)
LI SZBAUER TAMÁS (Faddi Polgárőr Egyesület), BAROS GÁBOR (Faddi Önkéntes Tűzoltó Egyesület)

A Faddi SE legeredményesebb versenyzői:

BITTER TÜNDE és BOGÁRDI MÓNIKA karatéka, KÁKONYI NORBERT fogathajtó

Több évtizedes köztisztviselői munkásságáért: SAMAI ANDRÁS NÉ és VARGA ISTVÁNNÉ

Több évtizedes pedagógusi, közösségi munkájáért:

DOBOS FERENC NÉ, HALMAZSÁN JÁNOS NÉ, HÁGA JÁNOS NÉ, RAKI CZKI FERENC NÉ, SZABÓ MIKLÓS NÉ

A Faddi Meseház megálmodója: GÁTI MARIANN

2006-ban történt...

- Herczig Gábornét Fadd jegyzőjévé választotta meg a képviselő-testület 2006. február 15-én.

- Tóth Ferencet áprilisban harmadik alkalommal választották meg egyéni országgyűlési képviselővé.

1950. december 30-án született Faddon és itt él ma is a családjával. Felesége, Deák Erzsébet kémia-fizika szakos középiskolai tanár. Két gyermekük van, Ferenc állatorvos, András bölcsész.

Tóth Ferenc közgazdaság-tudományi egyetemet végzett. Dolgozott Faddon a termelőszövetkezetben és a Nevelőotthonban, Szekszárdon az ÁNTSZ-nél.

1990-94 között Fadd első szabadon választott polgármestere. 1998 óta országgyűlési képviselő.

Egy cikluson keresztül tagja volt a Magyar Olimpiai Bizottságnak. Közéleti tevékenységet nem csak a sport terén végez, több alapítvány elnöke, kurátora. Hobbija a sport, az olvasás, a zene.

- Májusban a művelődési házban a Boróka Ének- és Néptánc Egyesület kórusa KOLESZÁR ISTVÁNNÉ által összeállított műsorral tisztelgett a 125 évvel ezelőtt született Bartók Béla emlékének.

- Dombori is csatlakozott az EURÓPA-FÜRDÉS elnevezésű programhoz. Augusztus 13-án tesztelték a holtág vízminőségét, melynek eredményeként megállapították, hogy a Duna vize strandolásra kiválóan alkalmas.

- Augusztus 19-én Fadd Nagyközség Önkormányzata megrendezte a hagyományos Faddi Falunapot. A rendezvényen vendégünk volt testvértelepülésünk, Gyergyóalfalu küldöttsége is.

Ezen a napon nyílt meg MOLNÁR M. GYÖRGY, a faddi születésű festőművész-tanár állandó kiállítása a művelődési házban.

- Augusztus 27-én 12 napos magyarországi turnéjának egyik állomásaként fellépett a faddi római katolikus templomban a 140 tagú erdélyi SZENTEGYHÁZI GYERMEKFI LHARMÓNIA.

- Szeptember 10-én hagyományteremtő szándékkal került megrendezésre a Templom Napja. A szervezők célja: adománygyűjtés a katolikus templom felújítására.

- Október 23-án, az 1956-os forradalom és szabadságharc 50. évfordulója alkalmából Gyergyóalfalu kopjafát ajándékozott Faddnak.

Fadd nagyközség 2006. évi helyi önkormányzati választásának eredménye:

Polgármester: FÜLÖP JÁNOS

Képviselő-testületi tagok: ANTUS ANTAL, BENI S BRIGITTA, BÉNYI ANDRÁS, BERKI ISTVÁN, FENYVESI JÁNOS, FODOR JÓZSEF, GERENDAI FERENC, MÁRKUS GYÖRGY, NÉMETH MAGDOLNA, RÁBÓCZKI JÓZSEF, TÓTH FERENC

A cigány kisebbségi önkormányzat választási eredménye:

Elnök: BOLGÁR SÁNDOR

Képviselő-testületi tagok: BOGDÁN GYÖRGY, FRI GUR ZOLTÁNNÉ, NOVÁK ZOLTÁN, SZŰCSNÉ TARJÁNYI SZILVIA

FADD HISTÓRI AKÖNYVÉNEK BEJEGYZÉSEI

Fadd Nagyközség Önkormányzatának Képviselő-testülete

a 194/2006.(I X.27.)Kt. számú határozatával

a szabadságharcban való részvételéért, példás életútjáért, a magyarságért végzett áldozatos munkájáért az

1956-os forradalom 50. évfordulója alkalmából 2006. évben

GUTAY LÁSZLÓ JÁNOS részére Fadd Díszpolgára

kitüntető címet adományozza

Gutay László János 1935. augusztus 9-én született Faddon egy parasztcsalád első gyermekeként. Felesége 1983 óta Krusinszki Éva Erzsébet. Öt magyarul is beszélő gyermeke és nyolc unokája van.

Elemi iskoláit Faddon végezte. Már a középiskolában megmutatkozott a fizika és a matematika iránti vonzódása. A kitűnő érettségi után 1953-ban az Eötvös Loránd Tudományegyetemen folytatja tanulmányait. Aktív résztvevője az 1956-os forradalomnak, annak leverése után szovjet fogságból Ausztriába menekül. 1957-ben az Oxfordi Egyetem ösztöndíjas fizikus hallgatója lesz, 1960-ban Mesteri Diplomát szerez. 1960-65-ig a floridai állami egyetemen tanársegéd, majd a fizika doktora. 1965-67-ben a Purdue-i egyetem kutató fizikusa, 1967-től fizika professzora. A nagy energiájú elemi részecskéket kutatja, több mint 400 publikációja jelent meg. A távoli Amerikában is megmarad népéhez hű forradalmárnak. Részt vesz a nemzeti emigráció politikai szervezésében és számos magyar fiatal egyetemi képzésében. Az 56-os Magyarok Világszövetségének alapítója. Tudományos és közéleti munkásságát számtalan kitüntetéssel ismerték el úgy Amerikában, mint Magyarországon.

Szabad idejét a magyar nyelv és hagyományőrző Külföldi Magyar Cserkész Szövetség támogatásával és búza, szója, kukorica termesztéssel tölti.

„Fadd Nagyközségért” kitüntető díjban részesült

a település közművelődése, kulturális színvonalának emelése, hírnevének öregbítése terén végzett kiemelkedő

tevékenységéért **MOLNÁR M. GYÖRGY** festőművész, tanár

Molnár M. György Faddon született 1932. április 21-én, felesége Adler Borbála statisztikus. Egy gyermeke és két unokája van.

1954-ben a Pécsi Tanárképző Főiskolán földrajz-rajz szakos diplomát szerzett. A csehimindszenti általános iskolában töltötte gyakorló évét, utána művészeti előadóként tevékenykedett 1959-ig Szekszárdon.

Az 1960-ban átadott faddi művelődési ház első igazgatója volt. A helyi és a tolnai általános iskolában dolgozott 1979-ig, majd a megyei múzeum munkatársa lett. 1986-tól 1992-ig, nyugdíjazásáig ismét Tolnán tanított az általános iskolában és a gimnáziumban.

Művészeti és alkotói tevékenységét több kitüntetéssel, nívó- és különdíjjal ismerték el. 2004-ben a Tolna Megyei Önkormányzat Közgyűlése Babits-díjjal jutalmazta. Számos művészeti egyesület tagja.

Alkotó munkája mellett sok tehetséges fiatal felkészítésével is foglalkozott.

Hobbija a numizmatika, a bélyeggyűjtés, az utazás és a kertészkedés.

„Akikre büszkék vagyunk” – 2006-ban

A Faddon végzett több évtizedes elhivatott közalkalmazotti és köztisztviselői munkájáért elismerésben részesült:

ÁDÁM IMRÉNÉ tanár,

DR. HARANGI ERZSÉBET orvos,

LAZÁNYI JÓZSEFNÉ könyvelő,

MOLNÁR JÓZSEFNÉ tanító,

RÁBÓCZKI ISTVÁNNÉ tanár,

RÁBÓCZKI JÓZSEFNÉ gondozó

A faddi Gárdonyi Géza Óvoda és Általános Iskola tanulói közül elismerésben részesült:

-a harmadikos Gyöngyösi Kíra, Neidhardt Balázs, Bárdos Szabolcs

-a negyedikes Illés Ivett, Kovács Norbert, Horváth Dániel, Szlanyinka Dóra

-az ötödikes Márkus Dóra, Márkus Gergely, Molnár Tamás, Fehér Balázs

-a hatodikos Bogárdi Mónika, Méth Flóra, Strasszer Lilla, Szűcs Richárd, Patkós Daniella

-a nyolcadikos Bogdán Bettina, Horváth Lilla, Tóth Gergő

A civil szervezetek részéről:

BALI ERVIN, a Karate Szakosztály edzője

BITTER TÜNDE, a Karate Szakosztály versenyzője

FANTA FERENC, a Faddi Tűzoltó Egyesület tagja

GERENDAI GÁBOR, a felnőtt focicsapat kapitánya

HORVÁTH ISTVÁNNÉ, a Faddi Nyugdíjas Érdekszövetség tagja

HORVÁTH ZOLTÁN, a Faddi Polgárőr Egyesület tagja

KNYITTEL NORBERT, az ifjúsági focicsapat játékosa

KOLESZÁR ISTVÁNNÉ, a Boróka Ének- és Néptánc Egyesület kórusának vezetője

RÁBÓCZKI JÓZSEF, a Faddi Sporthorgász Egyesület titkára

WI EDEMANN ZOLTÁNNÉ, a Faddi Sport Egyesület vezetőségi tagja

Faddi ház a Szentendrei Szabadtéri Néprajzi Múzeumban

Építés ideje	1860
Bemutató ideje	1907-08
Származási hely	Fadd, Tolna megye
Bemutatót kistáj	Mezőföld, Duna mente
Tulajdonosok	Fülöp János, dohánytermesztéssel foglalkozott
Vallásuk	Református, katolikus
Gazdasági szint	Középparaszti
A ház jellemzői	Tornácos, téglakerítéses ház kocsibehajtóval
A porta jellemzői	A telek kerítéssel három részre, első-, hátsó udvarra és szérűs-csalamádés kertre osztott. Az udvaron árnyékszék, dohány-és szénáspajta, disznóól, kút és virágos kiskert található.
Bemutatót élethelyzet, népszokás	Karácsony este, gyermekágyas anya.

A bal oldali első telken a **Mezőföld Duna menti, déli szögletének** a mikrotáji kultúráját mutatjuk be, különös tekintettel az alföldi jellegű, oszlopos tornácú, kemencés háztípusra, a 19. században kialakult helyi festett asztalos bútorra, és a 18. század elejétől ismert faddi virginia dohány termesztésére. Az Árpád-korban megtelepült Fadd sajátos parasztpolgári fejlődését nagyban befolyásolta az a tény, hogy a mai negyvenutcas Tolna megyei nagyközség a 15-18. században mezőváros volt.

Az Új utca 9. számú **házat** 1979-ben vette meg a múzeum Fülöp Jánostól. A 19. század első felében emelt épületet nagyszülei, Fülöp József és Pánczél Erzsébet 1901-ben, házasságkötésük évében vásárolták a Pánczél-örökségből. Még ebben az évben fölüjítetták, lepadlásolták a szabadkéményt, a szobai kemence szája elé kamint építettek a konyhába, és ekkor alakították ki a ma is látható

szépen tagolt, eklektikus utcai homlokzatot. A vertfalú, szoba, konyha, szoba, kamra, istálló beosztású, oszlopos tornácú, téglalobozatos pincéjű épületnek az 1908. évi tűzvészig faszindelyes födele volt.

A házhoz ekkor erős, 16 holdas középparaszti gazdaság és 800 négyszögöl szőlő tartozott. Kiegészítő foglalkozásként 1000 négyszögölön dohányt termesztettek. A szalagtelken a ház mögött árnyékszék, ezt követően dohánypajta-szénás pajta-polyvás funkciójú, cölöplábú, nádfalú épület állt. Az udvar elején, a házzal szemközt veteményes kert, annak sarkánál deszkaház, hajtókaros kút, hátrább pedig a disznóól foglalt helyet. A telket mind az utca, mind a szérűs kert felé kapukkal ellátott kerítés határolta. - A múzeumban a faddi ház és udvara az 1908. évi átalakítást megelőző állapotban látható.

A **bemutató időpontjául 1907. december 24-ét** választottam, mert így lehetővé vált, hogy a felsorolt ismérvek mellett a karácsonnyal és a gyermekágyal kapcsolatos népszokásokat is megjelenítsük.

A **lakásbelső** jellegét a még létező hagyományos ízlés és a kibontakozó polgárosodás együtt határozza meg. 1907-ben a házban négyen laktak: a 29 éves Pánczél Erzsébet, a 28 éves Fülöp József, a 4 éves ifjabb Fülöp József és a csecsemő Fülöp János, aki december 13-án jött a világra. A Pánczél tősgyökeres református faddi család, a szintén régóta Faddon lakó Fülöpök viszont római katolikusok voltak. A berendezés minden darabját Faddon gyűjtöttük.

A látogató a tornácról a **konyhába** lép be, amely 1907-ben már elsősorban "bejáró" a szobákhoz. Az ajtófülkét fazekas polc hidalja át, baloldalon kredenc és gyermekfürdető teknő, jobbról ruhafogas és egy faragott támlás szék helyezkedik el. A bal válaszfalban polcos fali fiúke, majd az ajtótól befelé a **vindófninak** nevezett kamin avagy füstkamra látható, melynek nagy zöld ajtaja a hátsó szobai kemence száját és padkáját rejt. A bejáratlal szemközt falat virágos, ún. babliszt (keménycserép) tányérok és porcelán tálak borítják. E hátsó fal előtt van a helye a konyhaasztalnak és két bekötött széknél. Az asztalon egy **komakosár** és elmosott edényei várják, hogy hazavigyék őket. Jobb oldalon, a szobaajtó mellett kiskredenc áll, fölötté egyszerű tükör függ.

Az **utcai szoba** fűtetlen "tisztaszoba", berendezését a faddi asztalosok készítette festett bútorok alkotják. - Kissé divatjamúltnak számít már, de egyelőre kénytelenek beérni vele, mert sokba került a ház és felújítása. - Az 1910-es években cifra bútort csak a szegényebbek csináltatnak. - Az elrendezés hagyományos, a fő sarokban áll a tulipános sarokpad - fölötté tálal fogással -, közrefogva az ugyancsak virágozott, mélyfiókos, klasszicista jellegű asztalt. A hátsó fal mentén két díszágy - fehér, csipkésvégű párnákkal és dunyhával - foglal helyet, úgy, hogy a koszorúval díszített és datált (1872, 1874) lábvégeik jól láthatóak legyenek, és köztük elég hely maradjon a tulipános ruhásládának, amely fölött ott függ a menyasszonyi koszorú. Az első ágynál mennyezetre erősített rúdon hat szöttes **rúdra való kendő** ékesíti a szobát. Az ágyak oldalánál - a reformátusokhoz illően - hazafias témájú képek láthatók: *A sebesült Rákóczi* és *A Rákóczi búcsúja*. A sarokpad és az első ágy között helyezkedik el a rokonoktól maradt menyasszonyi láda meg az "aranykeretes" tükör. A pad udvar felőli végéhez támaszkodik a harmadik ruhás láda, fölötté festett kistálással, amelynek egyik érdekessége a villatartó.

Faddi ház a Szentendrei Szabadtéri Néprajzi Múzeumban

Karácsony este lévén a sarokfogasra "cidruság"-at akasztottak, almával, dióval, mézes süteménnyel földszítve. A katolikus vallási tárgyak - köztük a nagy becsben tartott Szent Antal-szobrocska - az egyik lánán kaptak helyet.

Kossuth-portré. Az ajtónyílás oldalfalának kicsi fülkéjében tartották a gyufát. Petróleumlámpákkal világítottak. Ekkor még mindegyik helyiség földes volt, meszes agyaggal mázolva, és a szobákban rongyszőnyegekkel szinte teljesen beborítva, hogy a föld ne törjön föl.

A bemutatás idejének ünnepi voltát érzékelteti, hogy az asztalra karácsonyi abrosz került, amit erre az alkalomra évente csak egyszer vesznek elő. Rajta egy szegetlen kenyér, mákos, diós és üres kalács, a gazda fekete ünneplője egy inggel és a kalapja, lent az asztal *hídján* egy kis köteg széna, a földön, kosárkában kukorica, fokhagyma, rongyba kötött só.

A házastársi ágy Pánczél Erzsébet számára gyermekágyának van berendezve, vendégfogadáshoz illően fehér csipkés párnákkal, fehér damaszt dunyhával. És, bár nem nagyon hisznek már a babonákban, még fölfüggesztik a *supellat* ot a mennyezetre védőlepel gyanánt. A rokonok által hozott *komakosar* at a bele való húsleveses *komapohár* ral, a borosüveggel, a rétestállal, és a díszesen szőtt *komaruhá* val - este lévén - már kitétték a konyhaasztalra.

A negyedik helyiség terjedelmes élés- és gabonás **kamra** . Bal oldalán óriási, kétrekeszes gabonás hombár, a hátsó fal mellett deszkára tett, liszttel teli zsákok állnak két sorban. Az ajtóval szemközt helyezték el a már rangját veszett, szép, festett, datált *vőladá* t (Szarka Józsefnek készült 1872-ben, amikor benősült a korábbi háztulajdonos családjába). Körülötte a falon rengeteg különféle tárgy látható, köztük konyhaeszközök, szépen faragott mosósulykok és mángorló. Az ajtó közelében esik kézre egy-egy stelázi a befőttekkel. A mennyezeten a "füstölt disznóságnak való" rudak függnék. A kamrában tárolják még a nagy szapulókádat - amiben a vászon neműt lúgozták -, számos teknőt, szakajtót, kosarat, dézsát, a *féregcsapdát* (patkányfogót), bal felől a húsvágó széket, két fali polcon a gyalukat, fúrókat, kisebb eszközöket.

Az utolsó helyiség az **istálló**, ami ugyanúgy a tornácról nyílik, mint a lakás és a kamra. A ház építésekor nagyobb volt. A bemutatás idejében még egy pár szürke magyar ökör is állt benne, meg két ló és egy tehén, valamint a szaporulat. Az állatgondozáshoz, fogatoláshoz szükséges beépített berendezések és eszközök láthatók itt. Az ajtótól balra egy pricc van, amit ennél a háznál csak borjú- vagy csikószületéskor használt a gazda.

A kocsit, az ökrös szekeret, a lovas szánt, az ekét, a *fogast* (boronát) és a földművelés egyéb eszközeit a **pajtában**, illetve a *polyvásban* tárolják. A szénás-, időszakosan dohánypajtában kapnak helyet a dohánytermesztéshez nélkülözhetetlen tárgyak is, a dohánysimító asztal, a bálafák, kampók. A dohányszárító rudak a pajta válaszfalain - közel a tetőcsúcsig - egész évben fönn maradnak. Nagyjából augusztus-szeptembertől januárig tele vannak aggatva száradó dohányfüzérékkel. A dohányültetvény a faddi fajtákkal beültetett gyümölcsös mögött kezdődik.

Szöveg:

dr. Zentai Tünde, muzeológus

2005. június 23-án a szentendrei Szabadtéri Néprajzi Múzeumban

A faddi ház az átadás előtt

Mádl Ferencnek dr. Zentai Tünde mutatja be a faddi házat